

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๔๓/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๓๗/๒๕๖๔

วันที่ ๒๐ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { สภานายความ ผู้ร้อง
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ ๑
คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม
การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง สภานายความ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า สภานายความ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า นายเนติราชภูมิ นาคโณม ยื่นคำร้องขอตรวจดูและคัดถ่ายเอกสารข้อมูลข่าวสาร รายการที่ ๑ รายงานการประชุมคณะกรรมการสภานายความหรือคณะกรรมการบริหารสภานายความ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ พร้อมเอกสารแนบท้ายระเบียบวาระการประชุมในครั้งดังกล่าว (เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาและลงมติคดีมรยาททนายความ) ตั้งแต่ครั้งวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๕ และรายการที่ ๒ คำสั่งสภานายความต่าง ๆ (ถ้ามี) ที่ออกตามมติประชุมคณะกรรมการสภานายความหรือคณะกรรมการบริหารสภานายความ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ (เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาและลงมติคดีมรยาททนายความ) ตั้งแต่ครั้งวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๕ ต่อผู้ร้อง และผู้ร้องแจ้งผลการพิจารณาแก่นายเนติราชภูมิ นาคโณม ว่าสามารถ

- ๒ -

ขอตรวจดูเอกสารดังกล่าวได้ โดยอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่สภานายความ แต่ไม่อนุญาตให้คัดถ่ายเอกสารดังกล่าว ต่อมานายเนติราชฎ์ นาคโณม อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (ผู้ร้องที่ ๑) และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย (ผู้ร้องที่ ๒) มีคำวินิจฉัยที่ สค ๔๒๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ให้ผู้ร้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร รายการที่ ๑ รายงานการประชุม คณะกรรมการสภานายความ และรายการที่ ๒ คำสั่งสภานายความที่ออกตามมติคณะกรรมการ สภานายความ ตั้งแต่วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ ถึงวันที่ผู้อุทธรณ์มีคำขอ พร้อมทั้งให้สำเนาที่มีคำรับรอง ถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์ เว้นแต่วาระการพิจารณาและลงมติเกี่ยวกับคดีมรรยาทนายความและคำสั่ง รวมทั้งชื่อ นามสกุล ตำแหน่งของคณะกรรมการสภานายความ และเจ้าหน้าที่สภานายความ ที่ปรากฏอยู่ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสภานายความ คำสั่งสภานายความที่เกี่ยวข้องกับคดี มรรยาทนายความ ให้ปกปิดไว้ ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ร้องเป็นองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ไม่มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐตามความหมาย ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๔ แม้เป็นองค์กรควบคุม การประกอบวิชาชีพแต่ไม่ได้หมายความว่าข้อมูลข่าวสารการบริหารงานในองค์กรทั้งหมดเป็นข้อมูล ข่าวสารของราชการ ข้อมูลข่าวสารของราชการต้องเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐที่เกี่ยวกับราชการ การบริหารองค์กรของผู้ร้องและข้อมูลข่าวสารบางส่วนเท่านั้นที่เป็นการใช้อำนาจแทนรัฐและเป็นข้อมูล ข่าวสารของราชการ นอกจากนี้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ อ. ๔๓๗/๒๕๕๕ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๖๗/๒๕๕๕ ไว้แล้วว่าผู้ร้องเป็นองค์กรเอกชนที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ วิชาชีพได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองเพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพทนายความตามที่กฎหมาย กำหนดเท่านั้น มิได้มีสถานะเป็นหน่วยงานอื่นใดของรัฐในทุกกรณีดังที่ผู้ร้องที่ ๒ วินิจฉัย ดังนั้น การกระทำของผู้ร้องทั้งสองที่มีคำสั่งให้ผู้ร้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว เป็นการกระทำโดยไม่มี อำนาจหรือเป็นการกระทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่ ละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้อง ชัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๒

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

- ๓ -

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. คำวินิจฉัยของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ สค ๔๒๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๒

๒. เพิกถอนการบังคับใช้กฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ สค ๔๒๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ทราบถึงการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “... และถ้าศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจอรัฐ และต้องมีใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ...”

- ๔ -

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองที่ให้ผู้ร้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำวินิจฉัยที่ สค ๔๒๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้อง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๒ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง อันทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องแล้วปรากฏว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หากมีผลกระทบหรือละเมิดต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล มีกฎหมายให้บุคคลนั้นสามารถใช้สิทธิตามกระบวนการยุติธรรมต่อศาลอื่นได้อยู่แล้ว เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

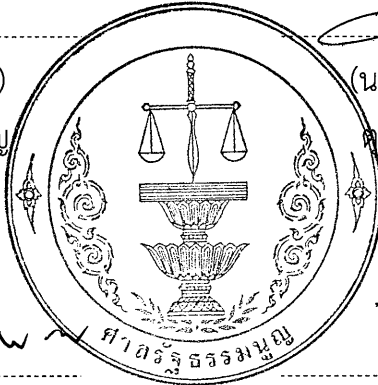
(คำสั่งที่ ๔๓/๒๕๖๔)

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจिरินดี หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ